

856 (potni)

prep.

III

57349

Anton Martin,

po božjem usmiljenju škof Lavantinski,

vse Verne lepo v Gospodu pozdravim, ter Vam iz serca vse dobro želim.

Preljube ovčice Kristusove, poslušajte!

Bog hoče, da bi vsi ljudje izveličani bili, in naša mati, sveta kat. cerkev želji vse ljudi časno in večno osrečiti (srečne storiti). Gospod Bog oznanuje po namestnikih svojih pokoro, in sveta kat. cerkev vabi in vodi svoje verne otroke na pravo stezo popoljšanja, nas k Bogu poverniti. Ako pa mila beseda ne pomaga, pravični Bog s svojo šiboj zažuga, če pa tudi protenje pri razuzdanem ljudstvu ne zda, ga vdari z vojskoj, lakotoj in kugoj, in kedar tudi časne kazni ljudi ne zboljšajo, jih zaverže na večno. — Tako je oznanoval Bog pokoro po *Noetu* sto in dvajset let prvemu pregrešnemu svetu; hudoben svet se ni popoljšal, marveč se *Noetu* smejal, in Bog je pokončal ves človeški rod z vesoljnim potopam, razun pravičnega *Noeta* in njegove liše. Pokoro je vkazal oznanovati *Ninivljanom* po *Jonu* preroku, rekoč: „*Se štirideset dni, in Ninive bo pokončano!*“ *Ninivljani* so segli k pokori; od kralja do sužne dekle so se resnično popoljšali, in Bog jim je prizanesil; zakaj: „*Kakor resnično živim, veli Gospod po preroku Ecehielu, nočem smerti grešnika, marveč da se spokori in živi.*“ —

Kako ho pa kaj z nami? preljube moje ovčice. — Da smo grešniki, tajiti ne smemo, zakaj: „*Kdor veli, da nima greha, je lažnivec, in resnica ni pri njem doma*“, pravi sv. Joancz. Da se ljudje čedalje bolj Boga ločijo in se svet od leta do leta večidel pohujša, nam vsakdanja skušnja priča. Bog nam je žugal preteklo leto z hudoj vojskoj, in je mnogo sosesko s kužno boleznijo obiskal, kakor nam kaže po velikih krajih novih grobov veliko število. Hoče nam v prihodno prizanesti, ali nas še huje vdariti, ali clo na vselej zavrčeti? Zavergel nas še ni (bodi mu čast in hvala!) dokler nam še sije ljubo sonce milosti božje. Vdaril nas seer je, to da po malem semtertje, naj bi nas izdramil in popoljšal. Torej nas vabi naša skerbna mati, sveta kat. cerkev k pravej resnični pokori po preroku Joelu, rekoč: „*Spreobrnite se h Gospodu svojemu Bogu iz vsega svojega serca s postam, z jokam in obžaljevanjem, ker je dobrotljiv in milostljiv, poterpežljiv in velikega vsmilenja. Kdo vè, če se ne bi k nam obrnil, nam prizanesil in nam dal zopet svoj blagoslov, nam postal žita in vina, ter nas ne bo dal sovražnikom v roke.*“ — V imenu svete cerkve vam tudi jaz pišem, in zapovedane poste za tekoče leto 1856 oznamim.

I.

Vsi vèrni Lavantinske škofije se imajo mesojeje zderžati:

1. Vsak petek celega leta;
2. Vsako kvaterno sredo, petek in saboto;
3. Na pepelnico in štiri posledne dni velikega tedna;
4. Na bilo pred Binkošti, pred sv. Petrom in Pavlom, pred velikoj Gospojnico ali velikoj Mašoj, pred vsemi Svetmi, v saboto pred devicoj Marijoj v adventu, in v sredo pred Božičem.

II.

1. Vse druge postne dni, tudi o sabotah, (razun zgorej izuzetih) je mese-
nega uživati dovoljeno, ako kdo v imenu božjem hoče. Ima pa zato moliti vsak
tak dan *tri Očenaše, tri Češena si Maria in pa apostolsko vëro v čast terplenja*
Kristusovega.

2. Ta molitva se naj opravi v družbi domačih, prav pobožno, v duhu po-
kore, in če mogoče, na glas. Tudi naj vsakdo, kakor premore, v bogaimo daja.
Se hočeš in zamoreš pa tudi te dni v duhu pokore mesojeje zderžati, bolje storiš,
le drugih ne zaničuj, da se po dovoljenju svete cerkve mesenine poslužijo; ti, ki
meso jëš, pa žaluj, da se popolnoma oestro postiti ne moreš.

3. Bolnikom mesene jedila dovoljiti imajo domači duhovski pastirji in
spovedniki oblast, kedar zdravitelj (vrač) svetje alj naroči; tudi takim modro pre-
ložiti, ki pri ljudeh služijo alj jësti morjo, ki niso naše prave vëre. Boletni ljudje,
ktere za žive dni meseno jesti slabost sili, si naj to dopuščenje po svojih duhov-
nikih od škofijstva izprosijo.

4. Kdor dovoljbo ima v terdo zapovedanih postih mesa jesti, si je pa
dolžen v živežu pritergati, če ga starost, bolezen alj kak drug pravičen uzrok ne
izgovori. Si pa primoran se obtešiti alj živeža vzeti, dajaj obilnej milošne, bolj
pridno moli, rajši božjo besedo poslušaj, odpusti svojim sovražnikom, se z njimi
spravi in zadomesti, kar se postiti zamudiš, alj ne moreš.

III.

**Vsi vërni se imajo terdo postiti, to je, v živežu pritergati, in le
enkrat na dan nasititi se:**

1. Vsak dan štiridesetdanskega posta razun nedel;

2. Vsako kvaterno sredo, petek in saboto;

3. Vsako sredo in petek v adventu (na mestu apostolskih bilj);

4. Na biljo pred Binkošti, pred sv. Petrom in Pavlom, pred velikoj
Gospojnicoj, pred vsimi Svetniki, v saboto pred devicoj Marijoj v adventu, in pred
Božičem ali rojstvom Jezusovim.

Vërni sini in hčere svete matere katolske cerkve! ste danes materni glas
zaslišali, nikar da bi serce svoje oterdili. Kakor bote vi svojo mater — tako bo
vslišal Oče nebeški tudi vas. *Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor hajd in*
očitni grešnik. Kteri se pa po tem nauku ravna, mir in milost bodi nad njimi.

Svet post nam vrata k Bogu odpira, molitva in milošna pa nas po stezi
pokore podpirate. Ako s postom svoje pregrehe kaznujemo, svoje krivice z mo-
litvami in z dobrimi deli po svojej moči plačujemo, nam hoče dober Bog prizanesti,
kakor je spokorjenim Izraelcom zanesel. Se bomo resnično poboljšali in skoz vredno
spoved in sveto obhajilo spet z Bogom spravili, hoče dober Bog za nas, svoje
otroke skerbeti in nas vsega zlega rešiti. *Lehko, po besedah svetiga Petra, vso*
svojo skerb Bogu prepustimo, kajti je njemu skerb za nas. — Kaj pa bomo
storili, ako nas Bog vprihodno s zasluženoj šiboj obiše, nam pošle slabo letnino,
vojsko, alj pa strašno bolezen morivko (kolero, ognenco alj hudo grižo), kakor
mnogim faram preteklo leto? Takrat se hočemo *ponižati pod mogočnoj rokoj Gos-*
podovoj; on je Gospod, njegova sveta volja naj se zgodi, če bomo morali tudi mi
piti zasluženiga terplenja čašo (kelh); saj vëmo, da onim, ki Boga ljubijo, po
besedah svetiga Pavla, vse v dobro izide. Hočemo se pa tudi, kakor vërni kri-
stiani pripraviti na obiskovanje Gospodovo, *da, kedar pride, nas pripravlene*
najde. Pa kako? —

Pol tretje sto let po rojstvu Kristusovem je po rimskem cesarstvu kuga
tako grozovitno morila, da je enkrat samo v Rimu eden dan pet tisuč (tavžent)
ljudi pomerlo. Sv. Dionizi piše, da v Aleksandrii na Egiptovskem ni bilo hiše
brez merliča, ne ljudi zadosti kupe mertvih pokopati. Alj kak razloček med ne-
vërniki in pa vërnimi kristiani! Malikovavci so imeli to šibo božjo za naj huje zlo,
kristjani pa za vajo poterpežljivosti in kersanske ljubezni. Hajdje so svoje bolnike,

elo naj bližnjeje sorodnike iz hramov metali, na pol mertve na ulicah pustili, niso merličev pokopali; njih edina skerb je bila bolezn in smerti vbežati, pa ji le vtekli niso. Kristiani so pa bolnikom lepo stregli, mertvim oči zatisnili, jih preoblekli in pokopali, dokler ni strašna kuga henjala. Veliko duhovnov in drugih kristianov je dalo iz ljubezni do svojih bližnih po izgledu Jezusovem svoje življenje. Veliko jih je po taki ljubeznivej postrežbi srečno ozdravilo, veliko se jih pa tudi preselilo v nebeško veselje. Imena keršanskih strežejev se svetijo med svetniki. Pogledjte, kaj živa vëra in pa prava kerš. *ljubezen stori! ona je močnejša ko smert.*

Po tim lepem izgledu so tudi preteklo leto mnogotere dobre, keršanske duše bolnikom po tistih krajih preljubeznivo stregle, kjer je huda bole zen kolera ljudi vila; in spodobi se, da jih pohvalim. Kedar se je v neko veliko vës na Koroškem kolera prikazala, dan na dan več ljudi obolelo in v kratkih urah pomerlo, je neka dobra služavnica, dekla poštenega gospoda začela po vesi od hiše do hiše hoditi, bolnike ljubeznivo tolažiti, jim dobre juhe in močne zdravila nositi, ter ni poprej odhenjala v svojej ljubeznivi postrežbi, dokler ni huda bolezn nehala. —

V neki duhovni na Štajerskem, v katerj so poleg veliko farmanov tudi duhovnik na koleri zboleli, in je vse od strahu opadeno bilo, je odslužen vojšak postrežbo betëžnih veselo prevzel, od hiše do hiše brez vsega strahu pomagal, pa tudi srečno premagal silo hude bolezn in smerti. Tak dober človek je angel v sili ljudem od Boga poslan, ki se bolnikov ne boji, pa tudi smerti ne vstraši, kateri pomaga iz ljubezni do Boga in do svojega bližnega. Tako hočemo tudi mi storiti, kedar bode potreba. — Kako pa bomo potrebno serčnost dobili toliko nevarnost premagati?

Zoper navadno boječnost ob časih kužne bolezn in nagle smerti imamo kristiani posebno dobre pomoči tri, ki vsak strah premagajo: prva je *prava resnična sprava z Bogam*, ki je življenja in smerti vsegamogočen gospod. O pravem času pregrešne priložnosti popustiti, storjeno krivico poravnati, sovraštvo končati, se čisto spovedati in prijeti po vrednem presveto obhajilo: to je mogočno zdravilo zoper strah pred boleznijo in smertjo. „*Ako je Bog z nami, veli sv. Pavl, kdo bo zoper nas?*“ Zato pošilja Bog strašne bolezn po svëti, naj bi izdramile zaspane ljudi, in jih pripeljale k pravi pokori in v resnično poboljšanje, katerih trobenta besede božje iz grëšnega spanja ne izbudí. Očividna nevaršina smertnih bolezn je grëšnike k spovednici prigнала, jih moliti naučila, katerih veliko lët cerkev pri službi božjej vidila ni. Alj mi pokore ne smemo na posledne dni odlagati, ne prijemó svetih zakramentov na zadno uro; lahko bi prepozno bilo. — Se v hudih bolečinah čisto spovedati je težko, nemogoče v bljuvanji kolere presveto rešno Telo prijeti; za to sveto opravilo je prihoden svet post najpripravnejši čas. Z Bogam spravleni in potolaženi lahko s sv. Paulom veselo porečemo: „*Zdaj živim, pa ne jas, ampak Kristus v meni živi. — Če živimo, Gospodu živimo; ako pa umerjemo, Gospodu umerjemo; živi in mertvi smo zmirej Gospodovi.*“ — To je prva in naj krepkejša pomoč.

Druga je *keršanska radodarna ljubezen*, da sosed sosedu, tovarš tovarša v sili ne zapusti, premožen vbogimu rad da, vbožen premožnimu veselo pomaga, pripravljen dati tudi svoje življenje. Taka ljubezen premaga vsako še tako hudo bolëzen, in tudi smerti dveri zapira. Dobre sosede v neki vbožni vesi na Češkem so si leta 1850 v roke segle pomagati s perilom, z kuhoj in z vsim potrebnim, kedar se je huda kolera bližala. In glej! dokler so jih po drugod stotine na koleri mertvih pokopali, ni dobrim ženam v tisti soseski smert v tej bolezn nikogar pobrala, in ako je ravno med vsakimi tremi po dvoje ljudi zbolelo, so vsi skoz ljubeznivo postrežbo srečno ozdravili. — Zato nam Bog hude bolezn morivke pošilja, naj lakomnik bolj globoko v svoj žep seže in obilnej vbogaime daja, naj šparovec svoje žitne shranbe in kleti odpre, ter vbogim pomaga, naj se prevzetnik poniža, ter svojim revnim bratom in sestram prijazno postreže; da se učimo kerš. ljubezn v djanji pokazati, serce posvetnimu blagu odtergati, in privadimo radi vbogaime dajati, kajti očitno vidimo, de vsiga tega nič seboj ne ponesemo, ako nas smert morivka pobere. Nima nam biti predrago, ne prelepo, česar bližni naš v taki revi potrebuje; ne sme se nam vsmiliti tudi vse dati, česar gleštamo, naj le bližnega rešimo; saj je življenje dražje kakor vse drugo posvetno blago; Bog nam ga stotero povernil bo. Zapušeno vboštvo pripravlja premožnimu sosedu nalezljivo bolëzen in grob, ako se mu ne pomaga.

Tretja pomoč v hudi bolezní in v smertni nevarnosti je *stanovitnost* v tistem kraju, v kojega nas je Bog postavil. Kdor iz svojega mesta beži, za njim kolera hiti, in naj hitreje njega smert vjame. V Beču so poskusili jetniku na voljo dati, ali hoče v ječi ostati, ali se v toplo postelo vleči, v kateri je ravnokoj človek na kolero umerl; pa mu hočejo hitro pomagati, ako se ga kolera loti. Jetnik se s strahom v postelo vleže, in de si ravno nobeden bolnik v njej ležal ni, ga od samega strahu kolera mahoma zgrabi. — Poglejte kaj strah stori? — Ko je pa lani v strašni vojski v Krimu tudi kolera francoze naj huje morila, tako da so se vojsaki branili bolnikom streči in merliče pokopavati, jih duhovnik skličejo rekoč: „Otročiči! vi se bojite? Mene poglejte!“ In naravnost se poleg merliča na postelo vležejo, ko je ravnokar na kolero umerl, in tako dolgo ležijo, dokler jih niso k drugimu bolniku zaklicali; in ni jim kaj napadlo. — Poglejte, kaj serčnost v taki nevaršini pomaga! Dopolnijo se besede Jezusove: „Kdor misli svoje življenje ohraniti, ga bode zgubil; kdor je pa pripravljen svoje življenje za me dati (če bi potreba bilo) ga bo ohranil.“ — V božjih rokah smo; na svojem mestu v vsaki taki sili ostanimo, in svoje dolžnosti z veseljem opravljajmo, in pomagajmo svojim sosedom brez vsega straha, da se bode tudi nam pamagalo. Bog nas hoče pri življenji in zdravju ohraniti, če je njemu v čast in nam v izveličanje. Je pa njegova sveta volja, da nas v taki postrežbi k sebi zakliče, nas bode mučenikom kersanske ljubezni prištel, in Jezus nam sodni dan veselo poreče: „Balite (pridite) blaženi mojega Očeta, posedite kraljestvo vam pripravljeno od začetka sveta. Bil sim boln, in vi ste me obiskali (mi postregli). Resnično vam povem, kar ste najmanjšemu mojih bratov storili, to ste meni storili.“ — Pač velika čast in lepo plačilo strežbe bolnikov!

Porečete: pokaj nam pa škof ravno v svojem postnem listu take reči pišejo; kaj nas še kolera ni zapustila? — Preljubi! bojim se bojim, da nas hoče Bog še huje pokoriti, ker sami sebe tako slabo pokorimo, se le malo kaj postimo alj pa clo nič; brez vse skerbi pa grešimo in dražimo božjo pravico. Hude bolezní, griža, legar ali ogenca in kolera, ki so nas ali naše sosede preteklo leto obiskale, so nas še premalo zmodrile in resnično poboljšale. Bojim se, de ako pravičen Bog zopet za šibo seže, nas nepripravljene najde; tiste pišce pa veliko huje zadenejo, kterih ne previdimo, pravi sv. Gregor. — Torej vam vse to poprej pišem, in vas lepo prosim, pripravljamo se tih štirideset dni na obiskanje Gospodovo; zakaj to je prijeten čas za pokoro, te so dnevi izveličanja. Potolazimo jezo božjo s postam, z molitivijoj in z obilnimi dobrimi deli; spravimo se z Bogam in obhajajmo sveto veliko noč z čisto spovedjo in z vrednim svetim obhajilom.

Po tem se lahko zanesemo na Gospoda svojega Boga, de nas ne bo zapustil, marveč tudi križe in težave, če nam jih pošle, v naše izveličanje obernil po besedah Davida kralja, ki veli: „Kedar sim v pomoč klical, me je Bog moje pravice uslišal, in mi iz nadloge pomagal. Gospod bode me zopet uslišal, kedar bom v njega klical.“ — Bog je naš dober Oče; bodimo tudi mi njegovi dobri otroci, in poprej bode mati svoje dčete zapustila, kakor Bog nas. Njemu bodi čast in hvala v vsih rečeh! Amen.

Pri sv. Andreju na svetih treh kraljev dan 1856.

ANTON MARTIN,

Lavantinski škof.